

מסכת מועד קטן

פרק משקין בית השלחין

מתניתין:

ומותר לטרוח ולהשקותה אפילו בחול המועד [שנאסרה בו מלאכה]⁽¹⁾.

והתירו חכמים להשקותה, כיון שאם לא ישקו אותה בחול המועד יגרם הפסד גדול.

וכמו כן בשנה השביעית, שאסור לעבוד בה את האדמה, התירו חכמים להשקות את שדה בית השלחין, כדי שהיא לא תיפסד.

א. בחול המועד משקין בית השלחין, שהיא שדה הנמצאת במקום מוגבה, כגון שדות שבהרים, ואין מספיקה לה השקאה של הגשמים כיון שחלק ממי הגשמים זורם ממנה כלפי מטה, ואינו נקלט בה, ולפיכך היא טעונה השקאה קבועה על ידי אדם.

באופן זה, שמן התורה נאסר רק כשעושה שלא לצורך המועד כלל ואינו דבר האבד, ורבנן הוסיפו לאסור כשיש טורח מרובה במלאכה, או כשהוא מעשה אומן, וכמו שיתבאר לפנינו בזאת המסכת.

[והקראן אורה כתב סברא מחודשת בביאור דעת הרמב"ם, שמעיקר דין תורה נאמר, שצריך להיות פנוי בימים אלו לשמחת הרגל, ולא פירטה התורה באיזה אופנים יהיה נעשה דבר זה, והדבר נמסר לחכמים לקבוע באיזה אופן יהיה האדם פנוי ומיושב לשמוח, וקבעו חכמים שיהיה נמנע מעשיית מלאכה לצורך מטרה זו].

ויש כמה נפקא מינה בין שיטות אלו. א. כשיש ספק במלאכה אם היא אסורה או מותרת. ובענין זה כתב הביאור הלכה, שאמנם מדברי השו"ע בכמה מקומות נראה שתפס שעיקר האיסור הוא מדרבנן, ואם כן יש להקל במקום ספק, מכל מקום אין למהר כ"כ להקל, הואיל ואין היתר זה מבורר וכו"ל.

ב. העמודי אור [לה] יצא לחדש, שלדעת הסוברים שהאיסור הוא מן התורה, אזי דינו כיום טוב אף לענין איסור הוצאה, כלומר, שאסור להוציא בו לרשות הרבים שלא לצורך כלל.

1. במסכת חגיגה [יח] דרשו מן הפסוקים לאסור מלאכה בחול המועד, אולם מאחר שהאיסור מלאכה שבחול המועד אינו חמור כיום טוב [וכמו שדרשו שם בברייתא מן הכתוב], ואין הדבר מפורש בתורה אלו מלאכות מותרות ואלו אסורות, על כרחנו שלא נמסר הדבר אלא לחכמים לקבוע איזה מלאכה מותרת ואיזה אסורה. ונחלקו הראשונים בעיקר איסור זה: דעת התוס' [חגיגה יח] והרא"ש, שכל עיקרה אינו מן התורה, אלא מדרבנן, והדרשות שדרשו בגמרא שם, אינם אלא אסמכתא. וכן נקטו הראשונים בדעת הרמב"ם [יו"ט ז א]. והרמב"ם שם נתן טעם לאיסור מלאכה זה, שמפני שחול המועד נקרא בתורה "מקרא קודש", וכמו כן הרי הוא זמן של קרבנות חגיגה, על כן, כדי שלא יהיה נראה יום זה כאילו הוא חול גמור, תיקנו שיהיה אסור במלאכה.

אולם התוס' [שם] הוכיחו מדברי הרשב"ם [פסחים קיח], שאיסור זה הוא מן התורה. וכן ביאר הטור [תקל] בדעת הר"ף. וכן הוכיח הביאור הלכה [תקל] מדברי רש"י [מכות כג]. ובאמת כן הוא מפורש בפירושו לתורה [ויקרא כג ח]. אולם הרמב"ן הטיל פשרה בין השיטות